

Kitaabka Daanyeel - Lambar Konton iyo Afar

Muujinta Maalmihii Ugu Dambeeyay: Raadintii Daanyeel ee Fahamka

Jeff Pippenger

2024-01-18

Waxaanu maqaal dhowaan ah ku soo gunaanadnay tuduc laga soo qaatay Prophets and Kings, halkaas oo Sister White ku tilmaantay in Daanyeel uu doonayay inuu “fahmo xidhiidhka ka dhexeeya toddobaatankii sannadood ee maxaabiisnimada, sida loogu sii sheegay Yeremyaah, iyo laba kun iyo saddexdii boqol ee sannadood oo uu riyada ku maqlay booqdaha samadu ku dhawaaqayo inay dhammaan doonaan ka hor nadiifinta macbudka Ilaah.”

“Iyada oo loo marayo muujin kale, iftiin dheeraad ah ayaa lagu iftiimiyey dhacdooyinka mustaqbalka; dhammaadka muujintan ayaana Daanyeel maqlay ‘quduus baa hadlayay, oo quduus kalena wuxuu ku yidhi quduuskii hadlayay, Ilaa goormee baa muujintan?’ Daanyeel 8:13. Jawaabtii la bixiyeyna, ‘Ilaa laba kun iyo saddex boqol oo maalmood; dabadeedna meesha quduuska ah waa la daahirin doonaa’ (aayadda 14), waxay ku ridday wareer weyn. Si aad u daran ayuu u doonay inuu helo micnaha muujinta. Wuxuu garan kari waayey xidhiidhka ka dhexeeya toddobaatankii sannadood ee maxaabiisnimada, sida Yeremyaah hore ugu sii sheegay, iyo labaatankii iyo saddexda boqol oo sannadood ee uu ku maqlay muujinta booqdaha samadu ku dhawaaqayo inay dhammaan doonaan ka hor daahirinta meesha quduuska ah ee Ilaah. Malaa’igta Jibriil waxay siisay fasiraad qayb ahaan ah; hase ahaatee markii nebigu maqlay erayada, ‘Muujintu ... waxay ahaan doontaa maalmo badan,’ ayuu suuxay. ‘Aniga Daanyeel waan suuxay,’ ayuu ka qoray waayo-aragnimadiisa, ‘oo maalmo dhowr ah baan xanuunsanaa; dabadeedna waan kacay, oo waxaan qabtay hawshii boqorka; oo waxaan la yaabay muujinta, laakiinse ninna ma ay garanayn.’ Aayadaha 26, 27.” Prophets and Kings, 553, 554.

Koxxdii Miller waligood ma ay gaadhin faham dhammaystiran oo ku saabsan farriintii aasaasiga ahayd ee ay ku dhawaaqayeen. Markii la gaadhay wakhtigii Libaaxa qabiilka Yahuudah uu doonayay inuu bixiyo iftiin dheeraad ah oo ku saabsan “toddobada wakhti,” waxay u gudbeen waaya-aragnimada La’odikiya, toddoba sannadood dabadeedna waxay gebi ahaanba diideen iftiinkii “toddobada wakhti.” Weligood ma ay arag xidhiidhka buuxa ee ka dhexeeya toddobaatanka sannadood iyo laba iyo labaatanka boqol sannadood, kuwaas oo Daanyeel si qiiri leh u doonayay inuu fahmo. Daanyeel wuxuu metelaa dadka Ilaah ee maalmaha ugu dambeeya.

Dalku oo ku raaxaysanaya sabtiyadeeda waa qaybta axdiga ee la siiyey reer binu Israa’iil hore, taas oo ka koobnayd amarka ah in dalku nasto sannad kasta oo toddobaad. Axdigaas waxa kale oo ku jiray wareegga toddoba sannadood oo toddoba jeer soo noqnoqda. Waxa kale oo ku jiray sii-deynta iyo soo-celinta hantida iyo addoommada dhammaadka toddobadaas wareeg ee toddoba sannadood ah (afar iyo afartan sannadood) inta lagu jiro dabaaldega loo yaqaan yubiliiga. Yuhuuddu way ku caasiyoobeen mabaadi’daas axdiga, oo 2 Taariikhduna waxay tilmaantay in toddobaatankii sannadood ee maxaabiisnimada, ee uu nebi Yeremyaah ka hadlay, ay ka dhignaayeen afar boqol iyo sagaashan sannadood oo caasinimo hore ah. Afar boqol iyo sagaashan sannadood gudahood,

haddii reer binu Israa'iil hore ay addeeci lahaayeen amarrada ku jira axdiga sida loogu dejiyey Laawiyiintii shan iyo labaatan, waxaa jiri lahaa wadar ahaan toddobaatan ka mid ah sannadahaas oo dalku nastay. Sannad kitaabi ahu waa saddex boqol iyo lixdan maalmood, saddex boqol iyo lixdan maalmoodna marka toddoba lagu dhufto (“toddoba jeer”) waxay noqonayaan laba kun iyo shan boqol iyo labaatan maalmood.

Toddobaatanka sannadood si buuxda ayey ugu xidhan tahay in dhulku nasto, taas oo iyaduna si buuxda ugu xidhan “toddobada wakhti.” Daanyeel wuxuu doonayay inuu “fahmo xidhiidhka” ka dhexeeya “maxaabiistii toddobaatanka sannadood,” iyo “laba kun iyo saddex boqol oo sannadood,” “ka hor nadiifinta meesha quduuska ah ee Ilaah.” Sidaas daraaddeed wuxuu doonayay inuu fahmo xidhiidhka ka dhexeeya aragtida “chazon” iyo aragtida “mareh.” Suurtagal ma aha in xidhiidhkaas la fahmo iyada oo aan la qirayn nasashada dhulka ee ku qoran Laawiyiintii shan iyo labaatan iyo lix iyo labaatan, iyo maxaabiistii toddobaatanka sannadood ee Yeremyaah ka hadlay. Haddii aadan rumaysan in “toddobada wakhti” ay ka dhigan tahay muddo nebiyadeed oo laba kun iyo shan boqol iyo labaatan sannadood ah, waxaad iska saaraysaa inaad ka mid noqoto kuwii Daanyeel ku matalay maalmaha ugu dambeeya. Milleriyiintu waxay rumaysnaayeen in “toddobada wakhti” ay ahayd wax sii sheegid waqtiyeed, laakiin Adventism-ku hadda mar dambe sidaas ma rumaysna.

Daanyeel, sida ay tahay nebiyadii oo dhan, wuxuu tusaale u yahay dadka Ilaah ee wakhtiga dhammaadka dunida; faallooyinka Walaasha White ee ku saabsan hamigiisii inuu fahmo xidhiidhka ka dhexeeya toddobaatanka sannadood (“toddobada goor”) iyo laba kun iyo saddex boqol oo sannadood, waxay matalayaan hamiga ay tahay in dadka Ilaah ee maalmaha ugu dambeeya ay lahaadaan. Sida lagu sheegay maqaalladii hore, ma jiraan runo lagu muujiyey jaantusyadii 1843 iyo 1850 oo aan si toos ah loogu taageerin (si isdaba-joog ah) qoraallada Walaasha White.

Dahabka Miller waxay ku iftiimi doonaan toban jeer ka sii dhalaal badan Qayladii Habeenbadhkii ee maalmaha ugu dambeeya, oo sidaas samaynaya, dahabku wuxuu matalaa imtixaanka ugu dambeeya ee bikradaha Adventism-ka. Dahabkaasu waa runta aasaasiga ah ee lagu matalay looxyadii Xabaquuq, iyo dahabkii ku jiray sanduuqa yar ee la saaray miis ku yaallay bartamaha qolka Miller. Imtixaanka aasaasiga ahi waa imtixaanka ugu dambeeya, hase yeeshee sidaas oo kale ayaa ah awoodda Ruuxa Waxsii sheegidda. In la diido runta aasaasiga ah, oo riyadii Miller loogu asteeyey sida dahab, waa isla mar ahaantaana in la diido Ruuxa Waxsii sheegidda.

“Khiyaanadii ugu dambaysay ee Shaydaanku samayn doono waxay ahaan doontaa inuu waxba kama jiraan ka dhigo markhaatifurka Ruuxa Ilaah. ‘Meesha aan waxyigu jirin, dadku way halligmaan’ (Maahmaahyadii 29:18). Shaydaanku si xeeldheer ayuu u hawlgeli doonaa, siyaabo kala duwan iyo isagoo adeegsanaya wakiillo kala duwan, si uu u ruxo kalsoonida dadka hadhay ee Ilaah ku qabaan markhaatifurka runta ah. Wuxuu keeni doonaa riyoyin been-abuur ah si uu dadka u marin-habaabiyo, wuxuuna isku dhex dari doonaa beenta iyo runta, si uu dadka uga nacsiiyo, oo ay u tixgeliyaan wax kasta oo wata magaca riyoyin inay yihiin nooc ka mid ah xagjirnimo diineed; laakiin nafaha daacadda ah, markay isbarbardhigaan beenta iyo runta, waxay awoodi doonaan inay kala gartaan.” Selected Messages, volume 2, 78.

Hadda waxaynu ka hadlaynaa kordhinta aqoonta ee ka dhacday taariikhda Milleriyaanta laga bilaabo 1798 ilaa 1844, laakiin waxaynu caddaynaynaa in inkasta oo Milleriyaantu ku saxsanaayeen adeegsiyadooda waxsii sheegidda, haddana ay ku koobnaayeen taariikhdii lagu dhex kiciyey. Hadda waxaynu ku jirnaa maalmaha ugu dambeeya, iyo jiilka ugu dambeeya (ka afraad) ee Adventism-ka. Xilligan, Adventism-ku aad buu ugu soo tababarmay caadooyin iyo dhaqammo (dahab been-abuur ah) ilaa heer aanu mar dambe garanaynin waxa ay ahaayeen runihii aasaaska ahaa. Aqoondarrida runahaas waxay Adventism-ka ka horjoogsanaysaa inuu fahmo muhiimadda runahaas, waxayna ka dhigaysaa kuwo aan macne lahayn amarrada soo noqnoqda ee lagu amrayo in la ilaaliyo oo la dhawro runahaas.

Ka hor intaan sii gelin fasiraadda Jibriil ee riyadii Webiga Ulaay, waxaannu ka hadli doonnaa dhowr qodob oo khuseeya runta aasaasiga ah iyo awoodda Ruuxa Waxsii-sheegidda. Fiqi-yaqaannada casriga ahi waxay ku doodayaan in tuducan soo socda uu caddaynayo in waxsii-sheegidda wakhtiga ugu dheer ee Kitaabka Quduuska ah ay tahay laba kun iyo saddex boqol oo sannadood.

Khibraddii xertii ku wacdiyey “injiilka boqortooyada” imaatinkii ugu horreeyey ee Masiixa, waxay lahayd dhiggeeda khibradda kuwii ku dhawaaqay farriinta imaatinkiisa labaad. Sida xertu u baxeen iyagoo ku wacdiyaya, “Wakhtigu waa buuxsamay, boqortooyadii Ilaahna waa dhow dahay,” sidaas oo kale Miller iyo saaxiibbadiis waxay ku dhawaaqeen in muddadii nebiyadeed ee ugu dheerayd uguna dambaysay ee Baybalka lagu muujiyey ay ku dhowdahay inay dhammaato, in xukunku dhow yahay, iyo in boqortooyada weligeed ah la soo gelin doono. Wacdintii xertu ee ku saabsan wakhtiga waxay ku salaysnayd toddobaatanka toddobaad ee Daanyeel 9. Farriintii uu bixiyey Miller iyo saaxiibbadiis waxay ku dhawaaqday dhammaadka 2300-ka maalmood ee Daanyeel 8:14, kuwaas oo toddobaatanka toddobaad qayb ka yihiin. Wacdinta mid kastaaba waxay ku salaysnayd rumoobidda qayb ka duwan oo ka mid ah isla muddadaas nebiyadeed ee weyn.

“Sida xertii ugu horreeyey, William Miller iyo saaxiibbadiis si buuxda uma ay garanayn, iyaga qudhoodu, micnaha buuxa ee farriintii ay sideen. Khaladaad muddo dheer kaniisadda ku dhex jiray ayaa ka hor istaagay inay gaadhaan fasiraad sax ah oo ku saabsan qodob muhiim ah oo ku jira waxsii sheegista. Sidaas daraaddeed, in kastoo ay ku dhawaaqeen farriintii Ilaah u dhiibay inay dunida gaadhsiiyaan, haddana iyagoo si qaldan u fahmay macnaheeda ayay niyadjab la kulmeen.” *The Great Controversy*, 351.

Qoraalku wuxuu leeyahay in, “Miller iyo saaxiibbadiis waxay ku dhawaaqeen in muddadii nebiyadeed ee ugu dheerayd uguna dambaysay ee Kitaabka Quduuska ah lagu soo bandhigay ay ku dhowdahay inay dhammaato,” culimadana waxay ku andacoodaan in muddada nebiyadeed ee ugu dheer uguna dambaysaa ay tahay labada kun iyo saddexda boqol ee sannadood. Waxay kaloo ku andacoodaan in tani ay tahay waxa Walaashii White ku tilmaamayso qoraalkaas, waayo, sida ay sheegaan, iyadu si toos ah ayay uga hadlayso muddada labada kun iyo saddexda boqol ee sannadood. Waxay ka indho la’ yihiin xidhiidh kasta oo ka dhexeeya toddobaatanka sannadood iyo muddada labada kun iyo saddexda boqol ee sannadood. Waxay ka indho la’ yihiin iftiinkii Daanyeel uu doonayay inuu garto.

Ellen White waxay ahayd Millerite, oo waxay taqaanay farriimaha lagu dul dhigay shaxdii hormuudka ee 1843, iyo shaxdii hormuudka ee 1850 ee uu daabacay F. D. Nichols. Shaxdii 1850, oo uu sameeyey Nichols, waxaa lagu diyaariyey guriga Nichols isla wakhtigii James iyo Ellen White ay la degganaayeen Nichols. Muddada nebiyadeed ee ugu dheer ee Kitaabka Quduuska ah, taas oo ku matalan labadaas shax, ma aha laba kun iyo saddex boqol oo sannadood, ee waa “toddobada wakhti” ee Laawiyiintii labaatn iyo lix.

In la yidhaahdo in tuduca ka horraysa ay tahay aqoonsi waxyooday oo ku tilmaamaysa laba kun iyo saddex boqol oo sannadood inay yihiin muddada nebiyadeed ee ugu dheer uguna dambaysa, waa in qoraallada Sister White laga dhigo kuwo is burinaya. Haddii ay rumaysnayd waxa culimadu ka sheeganayaan tuducan, markaas maxay ka dhigan tahay markay ayidayso jaantusyada taageeraya “toddobada wakhti?”

“Waxaan arkay in jaantuskii 1843 uu ku hagayay gacanta Rabbiga, iyo in aanan la beddelin; in tirooyinka ahaayeen sida uu Isagu doonayay; in gacantiisu ay dul saarnayd oo ay qarisay qalad ku jiray qaar ka mid ah tirooyinka, si aanay cidina u arki karin, ilaa gacantiisa laga qaaday.” Early Writings, 74.

Kuwa doonaya inay ilaashadaan dhaqammadooda iyo sheekooyinkooda mala-awaalka ah waxay ku doodi karaan in jaantuskii 1843, Rabbigu gacantiisa ku daboolay qaladka “toddobada wakhti,” ilaa uu mar dambe gacantiisa ka qaaday. Dhibaataada ku jirta qiyaastaas waxay tahay in Sister White ay tilmaantay goortii Rabbigu gacantiisa ka qaaday tirooyinka; gacantiisa waa la ka qaaday ka hor Oktoobar 22, 1844, wax yar kaddib niyad-jabkii ugu horreeyey. Markhaatifurkeeda ku saabsan dhacdadaas, waxay ku caddaynaysaa qaladkii la saxay, waana cad tahay in qaladku aanu ahayn “toddobada wakhti.”

“Kuwaas aaminka ah ee niyad-jabsan, oo aan garan karin sababta Rabbigood u iman waayey, mugdi laguma ay reebin. Mar kale waxaa loo hoggaamiyey Kitaabbadooda Quduuska ah si ay u baadhaan xilliyada nebinnimada. Gacantii Rabbiga ayaa laga qaaday tirooyinka, khaladkiina waa la sharraxay. Waxay arkeen in xilliyada nebinnimadu gaadhayeen 1844, iyo in isla caddayntii ay soo bandhigeen si ay u muujiyaan in xilliyada nebinnimadu ku xidhmeen 1843, ay caddaynaysay inay ku dhammaanayaan 1844.” Early Writings, 237.

Markii gacanta Rabbiga “lagaga qaaday tirooyinka, qaladkiina la sharraxay,” markaasay garteen “in isla caddayntii ay soo bandhigeen si ay u muujiyaan in xilliyada nebiyadu ku dhammaadeen 1843, ay caddaynaysay inay ku ekaan doonaan 1844.” Xilliyadii nebiyadeed ee markii hore loo qaatay inay ku dhammaanayeen 1843, waxaa lagu muujiyey shaxdii 1843, taas oo ah shaxdii uu mid kasta oo ka mid ah saddexdii boqol ee wacdiyayaashii Millerite isticmaalay. Xilliyada nebiyadeed ee lagu muujiyey shaxdaas ee ku dhammaanayey 1843 waxay ahaayeen laba kun iyo saddex boqolkii sannadood ee Daanyeel cutubka siddeedaad, aayadda afar iyo tobnaad, laba kun iyo shan boqol iyo labaatankii sannadood ee Laawiyiintii labaatn iyo lix, iyo kun iyo saddex boqol iyo shan iyo soddonkii sannadood ee Daanyeel laba iyo tobnaad. Niyad-jabkii ugu horreeyey dabadiis Rabbigu gacantiisii ayuu ka qaaday qaladka, markaasna Millerite-yadu waxay garteen in isla caddayntii tilmaantay dhammaadka xilliyada nebiyadeed ee 1843 ay dhab ahaantii caddaynaysay in xilliyadaasu ku dhammaadeen 1844.

Shaxdii 1850 waxaa la sameeyey sannadkii 1850, waxaana la iibgeeyey bishii Jannaayo ee 1851. Ellen White waxay qortay in shaxdaasu ay iyaduna ahayd rumoobidda Xabaquuq, sida ay sidoo kale u qortay oo ku saabsanayd shaxdii 1843. Shaxdaasuna waxay kaloo metelaysay muddadii nebiyadeed ee ugu dheerayd sida “toddobada goor” ee Laawiyiintii labaatn iyo lix.

“Waxaan arkay in Ilaah ku jiray daabicidda shaxanka uu sameeyey Walaal Nichols. Waxaan arkay in shaxankan uu nebiyad kaga yaal Kitaabka Quduuska ah, oo haddii shaxankani loogu talagalay dadka Ilaah, haddii uu ku filan yahay mid, midka kalena sidoo kale wuu ku filan yahay, oo haddii mid u baahday in shaxan cusub lagu rinjiyeeyo qiyaas ka weyn, dhammaantoodna si la mid ah bay ugu baahan yihiin.” Manuscript Releases, mugga 13, 359.

In la sheego in tixraaca Sister White ee xaqiiqada ah in reer Miller “ku dhawaaqeen in muddadii nebiyadeed ee ugu dheerayd uguna dambaysay ee Kitaabka Quduuska ah lagu muujiyey ay ku dhowdahay inay dhammaato,” ay sax tahay, waayo sidaas bay yeeleen. In la sheego in “muddada nebiyadeed” ee “ugu dheer” ay tahay laba kun iyo saddex boqol oo sannadood waxay markhaatifurka Sister White ka horjeedinaysaa nafteeda, iyo weliba ka dhanka ah diiwaanka taariikhiga ah. In sheekadaas been-abuurka ah la rumaysto waa in been la rumaysto, oo maalmaha ugu dambeeya kuwa doorta inay been rumaystaan waxay sidaas u yeelaan maxaa yeelay runta ma jecla.

Ciise si mucjiso ah iskuma tallaaln nooc ka mid ah suuxdin rabbaani ah si uu uga gudbo silica iskutallaabta. Ciise wuxuu ku silcay silic rabbaani ah, oo aad uga sii fog wax kasta oo makhluuqiisa ka mid ahi u adkaysan karo. Hase yeeshee, aadanaha waxaa lagu abuuray suuraddiisa, waxyguna wuxuu caddeeyaa in aadanuhu yahay inuu ka adkaado siduu isagu uga adkaaday. Wixii Masiixa u suurageliyey inuu u adkaysto silica iskutallaabta waxay ahayd sifo uu lahaa, taas oo aadanuhuna sidoo kale leeyahay.

Innagoo eegaya Ciise, oo ah asaasaha iyo kaamilaha rumaysadkeenna; kaasoo farxaddii hortiisa la dhigay aawadeed u adkaystay iskutallaabta, isagoo quudhsaday ceebta, oo fadhiistay midigta carshiga Ilaah. Cibraaniyada 12:1.

Ciise wuxuu u adkaystay silica iskutallaabta, maxaa yeelay waxaa hortiisa yiilay hadaf uu higsanayo; innagana waxaa nalagu abuuray ekaantiisa, sidaas darteedna waxaannu nahay kuwo himilooyinku dhaqaajiyaan. Taasu waa qayb ka mid ah qaab-dhiskeenna. Haddii naloo horseeday in aannu rumaysanno in aanay muhiim ahayn in la fahmo aasaasyada Adventism-ka, ma lahaan doonno wax dhiirrigelin ah oo nagu kaxeeya inaan taas samayno. Dhiirrigelinta keliya ee rabbaaniga ah ee Ruuxa Quduuska ahi kicin karo si looga adkaado xaaladdaas La’odikeeya waa jacaylka runta. Jacaylka runta waxaa lagu tijaabin doonaa helitaanka caadooyin iyo dhaqammo fudud oo loogu talagalay inay dejistaan dhegahaheenna cuncunaya. Haddii, annagoo ku jirna raaxadayada La’odikeeya, aynaan lahayn rabitaan aan ku fahamno runta nafteena, waynu lumi doonnaa. Halkan ayay Adventism-ku maanta taagan tahay.

Daanyeel waa tusaale dadka Ilaah ee maalmaha ugu dambeeya kuwooda, kuwaas oo ereyga nebinnimada kaga doonaya inay ku fahmaan xidhiidhka ka dhexeeya maxaabiisnimadii toddobaatanka sannadood iyo wax sii sheegidda laba kun iyo saddex boqol oo sannadood. In wax

sii sheegidda laba kun iyo saddex boqol oo sannadood loo aqoonsado inay tahay muddada nebinnimo ee ugu dheer oo ugu dambaysa waa in la diido runta aasaasiga ah ee Adventism-ka, isla mar ahaantaana la diido awoodda Ruuxa Wax sii sheegidda. In la sheegto in markii Millerites-ku soo bandhigeen muddada nebinnimo ee ugu dheer oo ugu dambaysa ay ahayd laba kun iyo saddex boqol oo sannadood, waa in la diido diiwaanka taariikhiga ah.

“Mustaqbalka wax aan ka cabsanno ma hayno, marka laga reebo haddii aynu illoowno jidkii Rabbigu nagu hoggaamiyey, iyo waxbaristiisii taariikhdeennii hore.” Life Sketches, 196.

Jibriil wuxuu u yimid inuu Daanyeel siiyo garasho ku saabsan labada muuqaal ee “mareh” iyo “chazon”, wuxuuna Daanyeel ku amray inuu maskax ahaan kala saaro labadaas muuqaal, in kastoo ay si cad u lahaayeen xidhiidh nebiyadeed. Muuqaalku wuxuu ka koobnaa boqortooyooyinkii waxsii-sheegidda Kitaabka Quduuska ah ee cutubyada toddobaad iyo siddeedaad, kuwaas oo ahaa ku-celin iyo ballaadhin isla boqortooyooyinkaas ku qoran cutubka labaad. Macluumaadkaas waxaa ku jiray wada-hadalkii samada oo u taagnaa in hal muuqaal yahay ku tuntidda meeshooda quduuska ah ee Ilaah iyo dadkiisa, halka muuqaalka kalena uu ahaa hawsha dib loogu soo celinayo dadka iyo meesha quduuska ah.

Sidii Jibriil u soo bandhigay fasiraadda, taas oo ugu dambayntii noqotay xudunta fariintii ay ku dhawaaqayeen Milleriyiintu, waxaa jiray xiriir ka dhexeeyey labada aragti, kaas oo ay tahay in ay ogaadaan kuwa fuliya amarka ah in maskax ahaan loo kala saaro fasiraadda. Mid ka mid ah kala-duwanaanshahaas waxaa lagu muujiyey labada eray ee labadaba loo tarjumay “la go’aamiyey.”

Toddobaatan toddobaatan ayaa lagu gooyey dadkaaga iyo magaaladaada quduuska ah, si xadgudubka loo dhammeeyo, oo dembiyadana loo soo afjaro, oo kafaaraggudna loo sameeyo xumaanta, oo xaqnimo weligeed ahna loo keeno, oo aragga iyo wax sii sheegidda loo shaabadeeyo, oo Kan ugu Quduusan loo subko. Haddaba ogow oo garo, in laga bilaabo bixitaankii amarka dib loogu soo celinayo oo dib loogu dhisayo Yeruusaalem ilaa Masiixa Amiirka ah ay ahaan doonaan toddoba toddobaatan iyo laba iyo lixdan toddobaatan; jidka waa la dhisi doonaa mar kale, derbigana sidoo kale, xataa wakhtiyo dhib badan. Oo laba iyo lixdanka toddobaatan dabadeed Masiixa waa la gooyin doonaa, laakiinse naftiisa aawadeed ma aha; oo dadka amiirka iman doona ayaa baabbi’in doona magaalada iyo meesha quduuska ah; oo dhammaadkeeduna wuxuu ahaan doonaa daad weyn oo kale, oo ilaa dhammaadka dagaalka baabba' ayaa la gooyey. Oo axdiga ayuu la adkayn doonaa kuwo badan toddobaad keliya; oo toddobaadka badhkiis ayuu joojin doonaa allabariga iyo qurbaanka, oo karaahiyada faafitaankooda daraaddood ayuu ka dhigi doonaa cidla, ilaa dhammaadka laammaystiray, oo wixii la gooyayna lagu daadin doono kan cidlaysan. Daanyeel 9:24–27.

Toddobaatan toddobaatan (afar boqol iyo sagaashan sannadood) ayaa loo gooyay dadka iyo magaalada quduuska ah. Ereyga loo tarjumay “loo gooyay” macnihiisu waa “la jaray”, eraygaasina wuxuu tilmaamayaa muddo ama imtixaan loo qabtay Yuhuudda iyo Yeruusaalem. Waxa kale oo uu matalayey muddadii caasinnimada ee keentay burburkii Yeruusaalem iyo maxaabiistii toddobaatanka sannadood. Afarta boqol iyo sagaashanka sannadood ayaa markaas “loo gooyay”, iyadoo ka bilaabmaya amarkii saddexaad. Afarta boqol ee ugu horraysay iyo sagaashanka

sannadood ee caasinnimada ayaa keentay saddexdii weerar ee Nebukhadnesar, burburkii ugu dambeeyey ee Yerusaaalem, iyo kala firdhinta iyo maxaabiistii toddobaatan sannadood ee reer binu Israa'iilkii dhabta ahaa ee Baabuloontii dhabta ahayd.

Amarkii ugu horraysay waxay calaamadisay dhammaadka maxaabiistii iyo bilowgii hawshii dib-u-dhiska Yerusaaalem. Amarkii saddexaad wuxuu calaamadisay bilowgii laba kun iyo saddex boqol oo sannadood. Imaatinkii malaa'igtii kowaad wuxuu calaamadisay dhammaadka maxaabiistii reer binu Israa'iil ruuxiga ahaa ee Baabuloon ruuxiga ah ku jireen muddo kun iyo laba boqol iyo lixdan sannadood ah, wuxuuna calaamadisay bilowgii muddo lix iyo afartan sannadood ah, markii Masiixu u adeegsaday Milleriyiinta inay maxaabiista ka soo baxaan oo ay dhisaan macbud ruuxi ah.

Ereyga laba jeer loogu turjumay “la go'aamiyey” aayadaha lix iyo labaatanaad iyo toddoba iyo labaatanaad waa “charats,” waxayna ka dhigan tahay “in la dhaawaco” iyo “amar go'an.” Si nebiyad ah ayaa “loo amray” in baabbanimadu hesho “dhaawac” dilaa ah dhammaadka cadhadii ugu horraysay. Waa isla ereygii Daanyeel ku isticmaalo cutubka kow iyo tobnaad, aayadda lix iyo soddonaad.

Oo boqorkuna wuxuu yeeli doonaa siduu doono; oo isagu isagaa isa sarraysiin doona, oo iska weynayn doona ilaah kasta ka sarreeya, oo wuxuu ka sheegi doonaa waxyaalo yaab leh Ilaaha ilaahyada ka gees ah, oo wuu barwaaqoobi doonaa ilaa cadhadu dhammaato; waayo wixii la goostay waa la samayn doonaa. Daanyeel 11:36.

Aayadda soddon iyo lixaad, “boqorka” waa baabasiimada. Baabasiimadu waxay ahayd inay barwaaqowdo ilaa 1798, markaas oo ay heshay nabarkeedii dhimashada lahaa. Markaasaa “xanaaqii” kowaad la ahaa in “la dhammaystiro,” waayo “xanaaqaas” waxaa “go'aamiyey” (la amray) in “la sameeyo.” Dhammaadka xanaaqii kowaad ee ka gees ahaa boqortooyadii woqooyi ee Israa'iil, kaas oo bilaabmay 723 BC kuna dhammaaday 1798, baabasiimadu waxay heshay “nabar dhimasho leh.” Ereyga “go'aamiyey” macnihiisu waa “nabar.”

Oo waxaan arkay mid ka mid ah madaxyadiisii oo u ekaa sidii mid geeri loo dhaawacay; oo nabarkiisii dilaaga ahaa waa la bogsiiyey; oo dunida oo dhammu waxay la yaabtay bahalkii dabadiis. Muujintii 13:3.

Qaab-dhismeedkii nebiyadeed ee Millerites-ku wuxuu ku salaysnaa labada awoodood ee wax baabi'iya: heesannimada, oo ay xigtay baabanimadu. Waxay garanayeen in labadaas awoodood ay ahayd inay ku tunaan meesha quduuska ah iyo ciidanka, sida lagu muujiyey riyada “chazon” ee Daanyeel cutubka siddeedaad, aayadda saddex iyo tobnaad.

Markaasaan maqlay quduus keliya oo hadlaya, quduus kale ayaa ku yidhi quduuskaas hadlaya, Ilaa goormay ahaan doontaa riyadu tan ku saabsan allabariga joogtada ah, iyo xadgudubka baabba'a keena, oo quduuska iyo ciidankaba loo dhiibo in cagaha lagu tunto? Daniel 8:13.

Awoodda baabtiisiga ee wax baabbi'isa waxay ahayd inay ku tunti meesha quduuska ah iyo martida ciidan muddo kun iyo laba boqol iyo lixdan sannadood ah.

Laakiin barxadda ka baxsan macbudka ka tag, hana qiyaasin; waayo waxaa la siiyey quruumaha aan Yuhuudda ahayn, oo magaalada quduuska ahna waxay ku tuman doonaan laba iyo afartan bilood. Oo waxaan amar siin doonaa labadayda markhaati, oo waxay wax sii sheegi doonaan kun iyo laba boqol iyo lixdan maalmood, iyadoo joonyad huwan. Muujintii 11:2, 3.

Dhamaadkii cadho-galkii ugu horreeyey ee 1798, wax sii sheegiddo waxay go'aamisay in baabtiisnimada papacy-ga "la dhaawaco." Daanyeel sagaal, go'aankaas waxaa lagu matalayaa labada aayadood ee ugu dambeeya, oo erayga laba jeer loogu tarjumay "go'aamiyey" ee aayadahaas wuxuu la xidhiidhaa riyada "chazon", halka erayga loogu tarjumay "go'aamiyey" ee aayadda afar iyo labaatanaad uu yahay eray Cibraani ah oo ka duwan kanas, isla markaana la xidhiidha riyada "mareh". Daanyeel, isagoo matalaya dadka Ilaah ee maalmaha ugu dambeeya, wuxuu doonayay inuu fahmo xidhiidhka ka dhexeeya labadaas riyo, kuwaas oo Jibriil u sheegay inuu maskax ahaan kala saaro.

Waxaannu mowduucan ku sii wadi doonaa maqaalka xiga.

"Ilaah farriin cusub nama siinayo. Waa in aynu ku dhawaaqno farriintii 1843 iyo 1844 naga soo saartay kaniisadaha kale." Review and Herald, January 19, 1905.